

(<https://albertinaoegema.nl/kind-kwijt/>)

Kind kwijt

POSTED ON 2 SEPTEMBER 2019 ([HTTPS://ALBERTINAOEGEMA.NL/KIND-KWIJT/](https://albertinaoegema.nl/kind-kwijt/)). BY ALBERTINA OEGEMA ([HTTPS://ALBERTINAOEGEMA.NL/AUTHOR/AOEGEMA/](https://albertinaoegema.nl/author/aoegema/)).

“We missen er nu al één,” zegt presentator Thomas tegen de camera. Het begint goed als de drie presentatoren van het YouTube-kanaal StukTV met vier kinderen bij hun vakantiewoning arriveren. Voor de serie “Vaders voor een week” zullen zij de komende vier dagen als vaders op deze kinderen passen. Als ze echter in de eerste aflevering (<https://www.youtube.com/watch?v=VoY2umM8k9Y>) (7 augustus 2019) de vakantiewoning aan het bekijken zijn, is de vijfjarige Logan verdwenen. Er wordt dan ook snel een zoektocht op touw gezet om de verdwenen jongen te vinden. Waar is Logan?

De “familie Stuk” (StukTV, “Vaders voor een week,” 7 augustus 2019)

Een vergelijkbare zorg om het kwijtraken van een kind vinden we in een vroegrabbinse parabel. In deze parabel neemt een vader maatregelen om te voorkomen dat zijn zoon de benen zal nemen. De parabel roept echter de vraag op of en hoezeer de motivaties voor deze zorg afhankelijk zijn van context, cultuur en situatie. Waar de presentatoren van StukTV waarschijnlijk bezorgd zijn dat de drukke Logan iets ergs overkomt, is het de vraag of dit voor de vader in de parabel ook geldt.

De parabel van de ontsnappende zoon

De parabel in kwestie is te vinden in Sifre Deuteronomium 306, een derde/vierde-eeuws commentaar op het Bijbelboek Deuteronomium. Het probeert de vraag te beantwoorden waarom Mozes in Deuteronomium 32:1 de hemel en aarde aanroept om naar zijn woorden te luisteren. In

dit hoofdstuk kondigt Mozes aan dat het volk Israël Gods goede zorgen zal beantwoorden met afgoderij. God zal hen daarom straffen. Maar waarom haalt Mozes de hemel en aarde erbij? De parabel beantwoordt deze vraag door Deuteronomium 32:1 te lezen in het licht van een ander Bijbelvers, namelijk Job 20:27:

Een parabel. Het lijkt op een koning die zijn zoon overhandigde aan een pedagoog om op hem te passen. Die zoon zei: “Mijn vader lijkt te denken dat het zin heeft om mij te overhandigen aan een pedagoog. Nu, zie, ik zal op hém [de pedagoog] passen dat hij zal eten, drinken en slapen. Dan zal ik gaan en mijn behoeftes vervullen.” Zijn vader zei tegen hem: ‘Ik heb je alleen maar aan de pedagoog overhandigd opdat hij je niet zou laten gaan.’

Zo zei Mozes tegen Israël: “Misschien denken jullie dat jullie onder de vleugels van de Sjechina vandaan kunnen vluchten of dat jullie van de aarde weg kunnen gaan. Maar de hemel registreert des te meer! Zoals er is gezegd: “De hemel openbaart zijn zonde” (Job 20:27). En vanwaar weten we dat de aarde ook bekend maakt? Zoals er is gezegd: “De aarde keert zich tegen hem” (Job 20:27).

De parabel beschrijft hoe een koning zijn zoon aan een pedagoog overhandigt om op hem te passen. In het antieke Griekenland en Rome waren deze pedagogen een bekend fenomeen. Het ging vaak om mannen van slavenafkomst die toezicht moesten houden op kinderen (vaak jongens) uit welgestelde families in de leeftijd van zes à zeven tot veertien jaar. Volgens de zoon in de parabel heeft de aanstelling van de pedagoog echter geen zin. Als de pedagoog even niet oplet, zal hij weggaan en doen wat hij wil. Zijn vader reageert op deze ontsnappingswens door te benadrukken dat het juist zijn bedoeling is dat de pedagoog hem niet laat gaan.

Met dit verhaal geeft de parabel aan dat de hemel en de aarde door God zijn aangesteld als Israëls oppassers. In de toepassing bekritiseert Mozes daarom Israëls gedachte dat ze aan de Sjechina (Gods aanwezigheid op aarde) en de aarde kunnen ontsnappen. Met Job 20:27 bewijzen de rabbijnen dat de hemel en de aarde Israëls gedrag registreren/bekend maken, aangezien dit vers van de hemel zegt dat die iemands zonde openbaart en dat de aarde zich tegen diegene keert. De context maakt duidelijk dat het om goddelozen en misdadigers gaat (vs. 5 en 29). Hiermee suggereren de rabbijnen dat Mozes de hemel en de aarde in Deuteronomium 32:1 aanroept, omdat zij God laten weten of Israël zich slecht gedraagt.

Slachtoffer of ongewenst gedrag?

In de parabel is het duidelijk dat de vader niet wil dat zijn zoon de benen neemt, maar waarom zou hij dit niet willen? Zijn motivaties worden niet expliciet benoemd. Met de aanstelling van de pedagoog kunnen echter twee motivaties zijn verondersteld. Enerzijds is het mogelijk dat de vader wil voorkomen dat zijn zoon iets erg overkomt. In de oudheid hadden pedagogen onder andere de taak om hun pupillen op

Een pedagoog met twee kinderen. Grieks terracottabeeldje, 12,6 cm, uit Tanagra (Berlijn, Antikenslg. TC 7084).

weg naar school, het badhuis en andere plaatsen te begeleiden, zodat ze niet ten prooi zouden vallen aan de seksuele avances van andere mannen. Anderzijds was een pedagoog primair verantwoordelijk voor de intellectuele en morele opvoeding van zijn pupil. Hij moest hem bijvoorbeeld Grieks leren, tafelmanieren bijbrengen of ervoor zorgen dat hij zijn huiswerk maakte. Misschien wilde de vader met de aanstelling van de pedagoog voorkomen dat zijn zoon zich onwelgevallig ging gedragen.

Gezien de reactie van de zoon lijkt de tweede motivatie het meest waarschijnlijk: preventie van ongewenst gedrag. De zoon wil namelijk zijn eigen behoeftes gaan vervullen. Die hoeven niet noodzakelijkerwijs overeen te stemmen met die van de vader. De samenhang met de toepassing lijkt deze motivatie te onderstrepen. Met Job 20:27 als bewijstekst suggereren de rabbijnen dat Israël aan God en diens oppassers (de hemel en aarde) wil ontsnappen om goddeloze en misdadige dingen te doen (vgl. Job 20:5, 29). Impliciet wordt de aanstelling van de hemel en aarde als oppassers daarom als een middel gepresenteerd om Israël een correcte houding tegenover God te laten aannemen.

Kinderlijk kattenkwaad

De vroegrabbijnse parabel laat zien dat ouders om verschillende redenen hun kinderen niet kwijt zouden willen raken, afhankelijk van context, cultuur en situatie. In de situatie van de parabel wil de vader zijn zoon waarschijnlijk beteugelen in diens vermogen om ongewenst gedrag te gaan vertonen. In het geval van StukTV zullen de presentatoren eerder bezorgd zijn geweest om het welzijn van de vermiste Logan. Toch speelt ongewenst gedrag ook hier een rol. Na een haastige zoektocht vinden ze Logan namelijk gezond en wel terug op zijn verstoppiek onder een stoel in de woonkamer. Gezien de reactie van presentator Giel—“Vuile rat!”—zijn de “vaders Stuk” niet erg blij met dit kinderlijk kattenkwaad. Met deze ervaring op zak zullen de presentatoren Logan vast extra in de gaten houden.

Getagd [kattenkwaad](https://albertinaoegema.nl/tag/kattenkwaad/) (<https://albertinaoegema.nl/tag/kattenkwaad/>), [parabel van de ontsnappende zoon \(Sifre Deuteronomium 306\)](https://albertinaoegema.nl/tag/parabel-van-de-ontsnappende-zoon-sifre-deuteronomium-306/) (<https://albertinaoegema.nl/tag/parabel-van-de-ontsnappende-zoon-sifre-deuteronomium-306/>), [pedagoog](https://albertinaoegema.nl/tag/pedagoog/) (<https://albertinaoegema.nl/tag/pedagoog/>), [vermiste kinderen](https://albertinaoegema.nl/tag/vermiste-kinderen/) (<https://albertinaoegema.nl/tag/vermiste-kinderen/>).

Geef een reactie

Het e-mailadres wordt niet gepubliceerd. Vereiste velden zijn gemarkeerd met *